

правовий режим кадрової політики у системі правосуддя. Основними такими засадами (у відповідності до ієрархії законодавства) є: 1) засади рівня законодавчих актів (закони України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищий антикорупційний суд», «Про Вищу раду правосуддя», «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» і т. д.); 2) засади рівня підзаконних актів (сукупність актів про здійснення кадрових процедур та певною мірою правозастосовні акти Президента України, РСУ, НШСУ, ВРП, ВККСУ, ДСА України).

Література:

1. Попик А.В. Загальні та галузеві принципи кадрової політики в системі правосуддя. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 1. Т. 4. С. 117-123.
2. Попик А.В. Кадровая политика в системе правосудия как объект административно-правового регулирования. *Право и закон*. 2019. № 1. С. 142-147 (Кыргызская Республика).

ОБОВ'ЯЗОК ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ ЩОДО ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ ОСІБ, ЯКИХ УПОВНОВАЖЕНО НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стець О. М.

*кандидат юридичних наук, завідувач кафедри конституційного,
міжнародного та приватного права
Криворізького факультету Національного університету
«Одеська юридична академія»
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Дотримання антикорупційного законодавства є критерієм якості та ефективності функціонування державної влади. Незважаючи на це, корупція є системним деформуючим фактором, який в тій чи іншій мірі впливає на стан державно-управлінських відносин у кожній державі. Запровадження засобів фінансового контролю як запорука доброчесності державних службовців спрямовано на появу зобов'язання з подання декларацій осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Проблематика визначення якісних та процедурних ознак подання декларацій осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування державними службовцями відображає зміст інституту

державної служби та є надзвичайно актуальною з огляду на докорінні зміни, які торкнулись антикорупційного законодавства.

Перелік обов'язків державного службовця закріплено ст. 8 Закону України «Про державну службу» [1]. Виходячи із змісту положень цієї норми, обов'язки державного службовця можливо класифікувати в залежності від їх приналежності та нормативного закріплення на два види: основні обов'язки, яких покладено на усіх державних службовців та, яких прямо закріплено Законом «Про державну службу» та посадові обов'язки, яких покладено на окремих державних службовців в залежності від займаної посади та, яких закріплено у положеннях про структурні підрозділи державних органів та посадових інструкціях, затверджених керівниками державної служби в цих органах [2].

До основних обов'язків державного службовця віднесено зобов'язання додержуватися вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції, так як його закріплено п. 9 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про державну службу» в якості обов'язку, що стосуються кожного державного службовця. Передумовою дотримання вимог антикорупційного законодавства на різних етапах державної служби є можливість притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності за невиконання або неналежне виконання державним службовцем своїх посадових обов'язків, до яких віднесено і обов'язок з антикорупційного декларування (Ст. 65) [1].

Вказане, нормативно закріплене профільним законом, зобов'язання до діяльності державного службовця має відсильний характер та деталізується нормами Закону України «Про запобігання корупції». Загалом, обов'язок додержуватися вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції є складно-елементним зобов'язанням, яке включає: обов'язок дотримуватись обмежень щодо використання службових повноважень чи свого становища; обов'язок дотримуватись обмежень щодо одержання подарунків; обов'язок запобігати одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними; обов'язок дотримуватись обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності; обов'язок дотримуватись етичних норм; обов'язок дотримуватись вимог фінансового контролю і тому подібне [3].

До заходів фінансового контролю Законом України «Про запобігання корупції» першочергово віднесено подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, облік та оприлюднення декларацій, тому що інші заходи фінансового контролю здійснюються виходячи з якісних ознак дотримання обов'язку щодо подання декларації (мається на увазі, подальше встановлення своєчасності подання декларацій, здійснення повної перевірки декларацій і т.д.).

Подання декларацій осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування державним службовцем об'єктивізується через сукупність дій щодо подання різних видів декларацій для недопущення, відвернення та сприяння виявленню ознак корупції та порушень антикорупційного законодавства.

Таким чином, обов'язок державного службовця щодо подання декларацій осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування є установленим державою зобов'язанням, що офіційно закріплює міру необхідної поведінки щодо подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування в межах суспільних відносин, пов'язаних із дотриманням вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції.

Обов'язок державного службовця щодо подання декларацій осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування характеризується наступними ознаками: 1) є категорією необхідної поведінки державних службовців та не залежить від їх волі; 2) відображає одне із завдань функціонування державної влади – запобігання корупції; 3) є персоніфікованим елементом правового статусу державного службовця, який не може бути делегованим чи переданим; 4) опосередковує обмеження щодо поведінки державного службовця; 5) у випадку невиконання обов'язку з антикорупційного декларування до державного службовця можуть бути застосовані заходи юридичної відповідальності тощо.

Структурно обов'язок державного службовця щодо подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування полягає у зобов'язанні своєчасного подання декларації шляхом заповнення електронної форми на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції з зазначенням виключно достовірних відомостей, незалежно від типу декларації. Невиконання будь-якого із вказаних елементів обов'язку подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (наприклад, несвоечасне подання декларації, зазначення недостовірних відомостей і тому подібне) спричиняє негативні наслідки для державного службовця у вигляді притягнення до адміністративної, кримінальної, дисциплінарної та морально-етичної відповідальності.

Фактичне виконання або невиконання обов'язку державного службовця щодо подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування відображається у визначеному документі – декларації. У межах антикорупційного фінансового контролю, декларація осіб, яких

уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування є електронним документом встановленої законом форми, якого має бути подано до Національного агентства з питань запобігання корупції. Порівняно новий спосіб подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування шляхом електронного її заповнення спрямовано на підвищення рівня довіри до державних службовців, з одного боку та слідування міжнародним стандартам у сфері запобігання корупції – з іншого [4, с. 18].

Факт подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави та місцевого самоврядування державним службовцем підтверджується шляхом надсилання повідомлення суб'єкта декларування на адресу його електронної пошти, вказаної під час реєстрації, а також до його персонального електронного кабінету. Після подання декларації до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, система автоматично надає унікальний ідентифікатор документа та накладає на нього електронну печатку, що унеможливує внесення несанкціонованих змін до поданого документа (забезпечує цілісність документа) механізм перевірки декларації.

Підсумовуючи вищезазначене, обов'язок державного службовця щодо подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування можна визначити як установлене державою зобов'язання, що офіційно закріплює міру необхідної поведінки щодо подання декларації осіб, яких уповноважено на виконання функцій держави або місцевого самоврядування в межах суспільних відносин, пов'язаних із дотриманням вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції. Важливість та широке коло суспільних відносин, в межах яких на державних службовців покладено зобов'язання діяти відповідним чином та розвиток елементів антикорупційного механізму опосередковують потребу здійснення подальших досліджень цієї проблематики.

Література:

1. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 10.11.2020).

2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с. URL: <http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0>

%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE-%D0%A3%D0%BA%D1%0%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.%D0%9F%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%1%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-2020.pdf(дата звернення: 10.11.2020).

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>. (дата звернення: 10.11.2020 р.).

4. Рябченко Т., Стебляк А. Електронне декларування як ефективний засіб запобігання корупції в органах місцевого самоврядування. *Правові горизонти*. 2017. № 5. С. 14-19.

МІСЦЕ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬООРГАНІЗАЦІЙНИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН В ОРГАНАХ ПРАВОСУДДЯ

Щербаков В. В.

кандидат юридичних наук, суддя

Рівненського окружного адміністративного суду

м. Рівне, Україна

На сьогодні досить важливим є питання визначення місця суддівського самоврядування та його органів у системі внутрішньо-організаційних адміністративно-правових відносин в органах правосуддя. При цьому, на наш погляд, слід виходити зі специфіки функціонування суддівського самоврядування та його органів, яка визначається специфікою його суб'єктного складу та специфікою виконуваних повноважень.

З погляду суб'єктного складу, суддівське самоврядування є за своєю природою професійним об'єднанням, отже, його суб'єктами є судді. Законодавство окремих країн уточнює такий суб'єктний склад, акцентуючи, що його становить весь суддівський корпус, організаційне об'єднання всіх суддів, навіть і суддів у відставці (Республіка Білорусь) [4]. Вітчизняне законодавство з питань суддівського самоврядування такого уточнення не містить. Однак, аналіз норм Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положення про РСУ, про збори суддів, Регламент З'їзду суддів України містить норми, що визначають можливість участі у роботі зазначених органів суддів у відставці, проте